

Όνοματεπώνυμο:
Μάθημα:
Υλη:
Επιμέλεια διαγωνίσματος:
Αξιολόγηση :

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Μετά τὰ φυσικά, Α 2, 98b12-28 [149 λ.]

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἴπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἀγνοίαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἑτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φάμεν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὢν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλεύθεραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκέν ἐστιν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) τις παρακάτω προτάσεις, σύμφωνα με το νόημα του κειμένου. Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας δίδοντας συγκεκριμένα χωρία του κειμένου.

Α. Ο άνθρωπος ξεκίνησε να φιλοσοφεί για να βρει λύσεις σε καθημερινά του προβλήματα.

Β. Οι σύγχρονοι του Αριστοτέλη άρχισαν να φιλοσοφούν για διαφορετικό λόγο σε σχέση με αυτόν που οδήγησε στο παρελθόν στο φιλοσοφείν.

Γ. Η φιλοσοφική γνώση δεν έχει καμία πρακτική χρησιμότητα.

Δ. Η απορία και ο θαυμασμός αποτελούν την αφετηρία της φιλοσοφικής αναζήτησης.

Ε. Αρχικά οι άνθρωποι προβληματίστηκαν για τα φυσικά φαινόμενα.

(10 Μονάδες)

2. Με ποιο σκεπτικό ο Αριστοτέλης συνδέει το φιλόσοφο με το φιλόμυθο; Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη ότι ο Αριστοτέλης βάζει παρενθετικά στα λεγόμενά του το συγκεκριμένο επιχείρημα.
(10 Μονάδες)
3. Με ποια στοιχεία ο Αριστοτέλης στηρίζει την άποψη ότι η φιλοσοφία δεν έχει ως στόχο της την ικανοποίηση χρηστικών αναγκών και ότι οι άνθρωποι δεν ασχολήθηκαν με αυτή από ανάγκη;
(10 Μονάδες)
4. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) τις παρακάτω προτάσεις:
- A. Η διαλεκτική, ως μέθοδος του Σωκράτη, είναι μια κατευθυνόμενη από τον φιλόσοφο συζήτηση.
B. Δίκη για ασέβεια είχε υποστεί και ο Πρόδικος.
Γ. Η αμφισβήτηση, τόσο στο Σωκράτη όσο και στους σοφιστές, ήταν θετική.
Δ. Οι επακτικοί λόγοι είναι μια μετάβαση από το καθολικό και γενικό στο εμπειρικό και μερικό.
E. Οι κατήγοροι του Σωκράτη τον θεώρησαν υπεύθυνο για τις πράξεις και τη συμπεριφορά των μαθητών του.
(10 Μονάδες)
5. A) Να βρείτε στο κείμενο λέξεις που να είναι ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω:
μυσταγωγία, ράθυμος, ασταθής, κρησφύγετο, νεογνό
(5 Μονάδες)
- B) Να γράψετε από μια ομόρριζη λέξη στα νέα ελληνικά για κάθε τύπο που δίδεται:
προϊόντες, ειδέναι, χρείαν, συμβεβηκός, φαμέν
(5 Μονάδες)
6. Παράλληλο κείμενο

Καρλ Πόπερ «Πίσω στους Προσωκρατικούς»

Τα ερωτήματα που προσπάθησαν να απαντήσουν οι Προσωκρατικοί ήταν πρώτα πρώτα κοσμολογικά, υπήρχαν όμως και ερωτήματα γνωσιοθεωρίας [...] Υπάρχει τουλάχιστον ένα φιλοσοφικό πρόβλημα που ενδιαφέρει όλους τους σκεπτόμενους

ανθρώπους: το πρόβλημα να καταλάβουμε τον κόσμο στον οποίο ζούμε και, έτσι, τους εαυτούς μας (που είναι μέρος αυτού του κόσμου) και τη γνώση μας για τον κόσμο. Πιστεύω πως κάθε επιστήμη είναι κοσμολογία και, για μένα, το ενδιαφέρον της φιλοσοφίας –όπως και της επιστήμης– έγκειται αποκλειστικά στην τολμηρή της προσπάθεια να συνεισφέρει στη γνώση μας για τον κόσμο και στη θεωρία της γνώσης μας για τον κόσμο.

(στο *Όλοι οι άνθρωποι είναι φιλόσοφοι*, μτφρ. Μιχ. Παπανικολάου, εκδ. Μελάι, Αθήνα 2003, σς. 149-150)

Να συγκρίνετε την αποτίμηση των ερωτημάτων που προβλημάτισαν τον άνθρωπο στις πρώτες περιόδους της φιλοσοφίας, όπως ερμηνεύονται από τον Αριστοτέλη και τον Πόπερ. (περίπου 300 λέξεις)

(10 Μονάδες)

Να έχετε επιτυχία !